

Utbildningsmaterial Rutiner vid kränkande behandling av barn

Norrmalms kommunala förskolor
2016

Vad säger lagstiftningen?

Det finns två lagar som ska skydda barn i förskolan från kränkningar, diskriminering och trakasserier.

Skollagen (6 kapitlet) och Diskrimineringslagen.

Skollag (1985:1100):

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Diskrimineringslag (2008:567):

Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan

- Det är förbjudet för huvudmannen och personalen att diskriminera ett barn. Huvudmannen eller personalen får inte heller utsätta ett barn för kränkande behandling.
- Om huvudmannen eller personalen bryter mot förbuden mot diskriminering och kränkande behandling, eller inte uppfyller skyldigheterna att utreda och vidta åtgärder mot trakasserier eller kränkande behandling, kan huvudmannen för verksamheten bli skyldig att betala diskrimineringsersättning eller skadestånd till den som kränkts.

Anmälningsskyldigheten

- Enligt skollagen ska huvudmannen från och med 1 juli 2011 se till att anmälningsskyldigheten enligt 6 kap. 10 § iakttas.
- Anmälningsskyldigheten omfattar **alla** situationer där barn upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling.
- Anmälningsskyldigheten omfattar även då en personal eller annan vuxen uppfattar att ett barn blivit kränkt.
- Personal som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling är skyldig att skyndsamt anmäla detta till förskolechef. **Personal ska inte göra någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till förskolechef för utredning.**
- **Förskolechef har delegation att utreda händelsen.**
- Förskolechef som får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla det till huvudmannen.

Utredning kränkning

- Förskolechef (eller enligt delegation till biträdande förskolechef) utreder om kränkning ägt rum
- Särskilt avsett blankettunderlag finns för att genomföra utredning
- Anmälan av kränkande behandling delges nämnd via samlad ärendelista inför varje nämndsammanträde, utfall av utredning meddelas nämnden på samma sätt
- Vill nämnden ha mer information om ett ärende begärs handlingar ut från diariet, ingen sekretess gäller gentemot nämndledamöterna

Begrepp- vad är kränkning?

Kränkande behandling

Ett uppträdande som, utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen, kränker ett barns värdighet. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande.

Trakasserier

Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder. Om någon ur personalen utsätter ett barn för trakasserier benämns det diskriminering.

Trakasserier och kränkande behandling kan vara fysiska (slag, knuffar), verbala (hot, svordomar, öknamn), psykosociala (utfrysning, grimaser,) texter och bilder (teckningar, lappar, fotografier), uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.

Både personal och barn kan göra sig skyldiga till trakasserier och kränkande behandling.

Begrepp fortsättning

Diskriminering

Innebär att ett barn missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen.

I verksamheterna är det huvudmannen eller personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering.

Barn kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

Diskussionsunderlag-exempel från verkligheten

Ett barn visar med sitt kroppsspråk att det behöver gå på toaletten och pedagogen säger till barnet att gå och kissa.

Barnet vill inte varav pedagogen tar barnet i armen och leder det till det toaletten. Barnet protesterar och gråter. Pedagogen låser in sig med barnet på toaletten.

En vikarie går förbi toaletten och hör barnet gråta högt. Barnet berättar hemma att det inte vill gå på toaletten och föräldrarna undrar vad som hänt.

Diskussionsunderlag-exempel från verkligheten

Ett barn (1 ½ år) har upprepade gånger blivit biten av ett annat barn i samma ålder.

Barnet som blir bitet visar rädsla och gråter när det ser det andra barnet.

Vårdnadshavarna informerar pedagogerna om att barnet gråter redan när det är på väg till förskolan. Tidigare har barnet varit glad när det går till förskolan.

Diskussionsunderlag-exempel från verkligheten

Ett barn berättar hemma att en kompis ofta säger att hen är ful. Det är kompisar och leker mycket på förskolan.

Diskussionsunderlag-exempel från verkligheten

Ett barn (3 år) gör återkommande "tokiga" saker mot de andra barnen på förskolan. Bland annat slåss barnet när det vill ha något.

Barnet är föremål för många tillsägelser från pedagogerna under en dag på förskolan.

Barnet förefaller vara glad på förskolan och verkar trivas men har på grund av beteendet inte många kompisar.

Barnet får ofta skulden om det är något som händer och pedagogerna uppmärksammar att barnet även beskylls av de andra barnen, även när barnet *inte* är på förskolan.